

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

СТРАТЕГИЈА ОДБРАНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

- нацрт -

Београд, 2017.

САДРЖАЈ

УВОД	3
1. БЕЗБЕДНОСНО ОКРУЖЕЊЕ.....	4
2. ИЗАЗОВИ, РИЗИЦИ И ПРЕТЊЕ БЕЗБЕДНОСТИ ОД ЗНАЧАЈА ЗА ОДБРАНУ	8
3. ОДБРАМБЕНИ ИНТЕРЕСИ.....	11
4. ПОЛИТИКА ОДБРАНЕ	13
4.1. Заштита суверености, независности и територијалне целovitости.....	13
4.2. Заштита безбедности Републике Србије и њених грађана	15
4.3. Очување мира и безбедности у региону и свету	16
4.4. Унапређење националне безбедности и одбране кроз процес европских интеграција	18
4.5. Војна неутралност Републике Србије	19
4.6. Сарадња и партнерство са државама и међународним организацијама у области безбедности и одбране.....	20
5. СТРАТЕГИЈСКИ КОНЦЕПТ ОДБРАНЕ	22
6. СИСТЕМ ОДБРАНЕ.....	23
6.1. Структура система одбране.....	23
6.2. Управљачки део система одбране	23
6.3. Извршни део система одбране.....	24
6.4. Начела функционисања система одбране.....	26
7. СПРОВОЂЕЊЕ СТРАТЕГИЈЕ ОДБРАНЕ	28
ЗАКЉУЧАК.....	29

УВОД

Одбрана је функција државе којом се обезбеђује заштита и остваривање одбрамбених интереса. Одбрамбени интереси представљају израз највиших вредности и општих потреба грађана и Републике Србије за изградњом и очувањем безбедности и стабилности као суштинским претпоставкама слободног и демократског развоја друштва. Они произлазе из општих цивилизацијских и националних вредности, могућности Републике Србије и њене позиције у међународним односима.

Штитећи своје одбрамбене интересе, Република Србија истовремено ствара нужне предуслове за заштиту свих осталих националних интереса, као и за активно учешће у заштити заједничких вредности са другим државама. Заштита и остваривање одбрамбених интереса је општи циљ и смисао постојања и функционисања система одбране.

Стратегија одбране Републике Србије (у даљем тексту: Стратегија одбране) заснована је на Уставу Републике Србије и Стратегији националне безбедности Републике Србије. Основни је стратегијски документ који усмерава развој нормативних, доктринарних и организацијских решења система одбране, планирање и финансирање одбране и ангажовање ресурса одбране Републике Србије.

У Стратегији одбране анализира се безбедносно окружење са аспекта одбране Републике Србије, идентификују изазови, ризици и претње безбедности од значаја за одбрану, формулишу одбрамбени интереси и циљеви, утврђује политика одбране, структура, управљање и начела функционисања система одбране Републике Србије.

Опредељења исказана у Стратегији одбране изражавају одлучност Републике Србије да, у складу са одлуком о војној неутралности, изграђује и јача сопствене способности и капацитете за одбрану, као и да кроз сарадњу са безбедносним и одбрамбеним структурама Европске уније, учешће у програму Партнерство за мир, сарадњу са Организацијом договора о колективној безбедности и другим међународним безбедносним и одбрамбеним субјектима доприноси јачању националне, регионалне и глобалне безбедности.

Стратегија одбране потврђује приврженост Републике Србије општеприхваћеним стандардима одбрамбеног организовања демократских друштава.

1. БЕЗБЕДНОСНО ОКРУЖЕЊЕ

Комплексност и динамика међународних односа, међународне безбедносне интеграције, као и пораст нестабилности и непредвидивости у свету основна су обележја безбедносног окружења и кључни параметри у процесу изналагања одговарајућег модела безбедносног и одбрамбеног организовања савремених друштава.

Интензивирање политичке, економске и културне сарадње и међузависности држава и интеграциони процеси у области безбедности представљају значајне претпоставке за унапређење мира и стабилности на глобалном плану и смањење опасности од традиционалних војних претњи.

Рат и оружани сукоби и даље су присутни у међународним односима. Тероризам, организовани криминал, етнички и верски екстремизам, ирегуларне миграције, хибридне претње, надметање за приступ природним ресурсима, климатске промене и пролиферација оружја за масовно уништење, као динамичан сплет изазова, ризика и претњи безбедности у многим државама и регионима света, представљају кључне чиниоце у процесу изналагања одговарајућег модела безбедносног и одбрамбеног организовања држава.

Интервенционизам у сувереним државама, без одобрења Организације уједињених нација, нарушава међународни правни поредак и представља значајну претњу глобалном миру и стабилности. Признавање нових државних творевина на територијама суверених држава, чланица Организације уједињених нација, од стране појединих држава, подстиче сецесионизам и конфликте на етничкој основи и, на тај начин, угрожава мир и безбедност у региону и свету.

Степен развоја националних економија одражава се на могућности држава да самостално обезбеде адекватне способности и капацитете за одбрану. У таквим условима повећава се значај спремности држава да кроз одговарајућу међународну војну сарадњу, учешћем у међународним безбедносним и одбрамбеним интеграцијама и мултинационалним операцијама, закључивањем и спровођењем међународних споразума и конвенција, као и војно-економском сарадњом, унапређују националне способности и остварују повољан утицај на стање глобалне безбедности.

Процењује се да ће у свету бити повећан број сукоба изазваних надметањем за обезбеђење енергената и других природних ресурса, питке воде и хране. У таквим условима приоритети великих сила биће обезбеђивање приступа енергетским ресурсима и контрола нафтних и гасних токова, због чега се, у регионима значајним са овог аспекта, могу очекивати нове тензије и кризе.

Дуготрајни конфликти на Блиском истоку, централном делу Азије и у Африци утицали су на ескалацију тероризма и мигрантске кризе, стварајући безбедносне и политичке проблеме који ће, због своје сложености, дугорочно представљати кључне глобалне ризике.

Транснационални и асиметрични карактер савремених изазова, ризика и претњи безбедности указује на недељивост међународне безбедности и утиче на јачање сарадње у области одбране и безбедности. Основу сарадње чине дијалог, партнерство и заједничко деловање држава и других субјеката међународних односа на достизању, очувању и унапређењу безбедности. Такав концепт подразумева усаглашене активности у области

политике, економије, безбедности и одбране и представља важан допринос јачању мира и стабилности у свету.

Унапређивање вредности демократије, социјално-економске стабилности, као и безбедносна и одбрамбена сарадња субјеката међународних односа повољно ће утицати на безбедност европског континента. Упоредо са позитивним тенденцијама и постигнутим резултатима, стање безбедности у појединим регионима Европе није у потпуности стабилизовано, нити су отклоњене опасности од избијања криза и оружаних сукоба.

Активно деловање Организације уједињених нација, Европске уније, Организације северноатлантског уговора (НАТО), Организације за европску безбедност и сарадњу (ОЕБС) и њихова способност реаговања на актуелне безбедносне изазове, ризике и претње и даље ће знатно утицати на стање безбедности у Европи.

Организација уједињених нација је важан фактор за решавање питања која се односе на мир у свету.

За јачање регионалне безбедности посебно је значајан програм Партнерство за мир, који омогућава политичку, безбедносну и одбрамбену сарадњу између држава чланица НАТО-а и партнерских држава, на принципима добровољности и самосталног опредељивања за активности, у складу са сопственим приоритетима.

Заједничка безбедносна и одбрамбена политика Европске уније (ЗБОП) и даље има важну улогу у управљању кризама и стабилизацији стања на просторима који се налазе у интересној сфери Европске уније. Деловање Организације договора о колективној безбедности (ОДКБ) значајно доприноси очувању и унапређењу безбедности евроазијског простора, али је, истовремено, усмерено и на супротстављање изазовима и претњама глобалног карактера, као што су тероризам и трговина наркотицима.

Руска Федерација наставиће да јача политички утицај и унапређује своје капацитете, а истовремено и своју позицију у појединим регионима, као и у свету.

Проблеми европске безбедности и одбране посебно су изражени у региону Југоисточне Европе, чији геостратегијски и геополитички значај, у спрези са бројним комплексним ризицима и претњама безбедности и одбране, може бити узрок појава регионалних и међународних криза. Пре свега, безбедносну ситуацију у региону угрожавају покушаји наметања нелегалне промене међународно признатих граница Републике Србије кроз процес решавања статуса Аутономне Покрајине Косово и Метохија, као и великодржавни пројекти појединих држава који изазивају тензије у суседним државама.

Признавање противправно једнострано проглашене независности територије коју административно обухвата Аутономна Покрајина Косово и Метохија од стране држава у непосредном окружењу Републике Србије, као и држава у ширем региону и свету, негативно се одражава на међусобно поверење и сарадњу и успорава процес стабилизације стања безбедности на овим просторима.

Безбедност држава у региону угрожавају и сепаратистичке тежње, етничке и верске тензије, тероризам, организовани криминал, ирегуларне миграције, трговина наркотицима, трговина људима, као и корупција и природне и техничке и технолошке несреће. Неадекватно решавање питања повратка избеглих, прогнаних и интерно расељених лица и

њихове имовине, процесуирања ратних злочина, као и питања несталих лица додатно успорава процес стабилизације стања на просторима Балкана.

Мир и стабилност важни су предуслови за учешће држава југоисточне Европе у европским интеграцијама. Зато су државе југоисточне Европе упућене на заједничко деловање на сузбијању негативних процеса који угрожавају њихове националне интересе. Државе региона опредељене су да наставе реформе својих система одбране ради прилагођавања савременим одбрамбеним стандардима, развоја војних способности и капацитета и модернизације наоружања и војне опреме.

Посебан значај за учвршћивање мира и стабилности у региону југоисточне Европе имају регионалне иницијативе. Укључивање држава југоисточне Европе у рад тих иницијатива, институционализација њиховог деловања и развој билатералних односа знатно доприносе изградњи сарадње и поверења, а тиме и безбедности у региону.

Технолошка модернизација оружаних снага оствариваће знатан утицај на физиономију и ток будућих оружаних сукоба и у великој мери допринеће достизању способности неопходних за супротстављање претњама безбедности.

Република Србија изграђује потребне способности и капацитете за одбрану и заштиту националних и одбрамбених интереса и доприноси очувању мира и развијању повољног безбедносног окружења, уз унапређивање односа са институцијама система колективне безбедности, суседним и другим државама. Политика одбране Републике Србије утврђује се и спроводи у складу са међународним правом и међународно преузетим обавезама, а усмерена је на достизање развоја друштва и јачање националне безбедности.

Унапређење међународне сарадње у области одбране, као снажан инструмент промовисања резултата реформских процеса, изградње и унапређења партнерских односа са великим бројем држава и оружаних снага, доприноси заштити одбрамбених интереса и достизању циљева политике одбране и значајна је подршка спољној политици Србије.

Усвајањем Резолуције о заштити суверенитета, територијалног интегритета и уставног поретка, Република Србија прогласила је војну неутралност у односу на постојеће војне савезе, исказујући опредељење да самостално креира своју политику одбране. Упоредо с тим, укључена је у процес спровођења Заједничке безбедносне и одбрамбене политике Европске уније, учествује у програму Партнерство за мир, остварује сарадњу са Организацијом договора о колективној безбедности и, као чланица Уједињених нација, активно доприноси изградњи и очувању међународног мира и безбедности, ван својих граница.

Учешћем у мултинационалним операцијама под мандатом Уједињених нација и операцијама Европске уније за управљање кризама, Република Србија доприноси остваривању функције одбране земље, јачању њене позиције у међународним односима и заштити универзалних вредности међународног поретка, као што су људска права, демократија и владавина права.

Република Србија је опредељена да, као војно неутрална држава, настави да јача одбрамбене капацитете и развија сопствену одбрамбену индустрију, ефикасан и економски одржив систем одбране, професионалну и ефикасну војску, способности у складу са мисијама и задацима, транспарентност послова одбране и одговарајуће цивилно-

војне односе, као и да настави да обезбеђује и јача демократску контролу у области одбране.

Научно-технолошки развој Републике Србије и заједнички пројекти са другим државама и међународним организацијама позитивно ће утицати на одбрамбене потенцијале, јачање домаће одбрамбене индустрије и ширење тржишта. Посебно је значајно да се обезбеди развој способности и потенцијала одбрамбене индустрије у области истраживања и развоја наоружања и војне опреме, ради успостављања адекватне технолошке основе за систем одбране, као и пласмана домаћих производа одбрамбене индустрије на тржишта у Европи и у свету.

У складу са својим националним и одбрамбеним интересима и сагласно Резолуцији Савета безбедности Уједињених нација 1244 и Војно-техничком споразуму између Међународних безбедносних снага (КФОР) и влада Савезне Републике Југославије и Републике Србије, Република Србија одлучно се противи настојању привремених институција самоуправе у Приштини да Аутономна Покрајина Косово и Метохија добије међународно признање као независна држава, као и трансформацији наоружаних формација које се називају „Косовске снаге безбедности” у оружане снаге.

Војска Србије ће, као носилац одбране земље, на основу утврђене политике одбране и додељених мисија и задатака, наставити да развија и унапређује способности ради заштите одбрамбених интереса Републике Србије.

У условима постојеће међузависности и непредвидивости у свету, основну карактеристику савременог стратегијског окружења, са аспекта безбедности и одбране, представљају комплексни изазови, ризици и претње који, у извесним околностима, могу да угрозе одбрану сваке државе, без обзира на њену величину, снагу, међународни положај, чланство у међународним организацијама и политичко-војним савезима.

У Стратегији одбране наведени су разноврсни изазови, ризици и претње одбрани Републике Србије који су подложни промени, имајући у виду да произилазе из актуелног стања чинилаца безбедносног окружења.

2. ИЗАЗОВИ, РИЗИЦИ И ПРЕТЊЕ БЕЗБЕДНОСТИ ОД ЗНАЧАЈА ЗА ОДБРАНУ

Република Србија опредељена је да, као војно неутрална држава, непрестано усавршава систем одбране ради достизања способности за ефикасан одговор на изазове, ризике и претње одбрани. Иако се актуелни изазови, ризици и претње безбедности значајни за одбрану Републике Србије испољавају у комплексном окружењу и зависе од спољних и унутрашњих чинилаца, важно је да се сваки од њих засебно анализира. У складу са тежином последица које њиховим испољавањем могу настати, идентификовани су следећи изазови, ризици и претње безбедности значајни за одбрану Републике Србије: оружана агресија, противправно једнострано проглашена независност територије коју административно обухвата Аутономна Покрајина Косово и Метохија, сепаратистичке тежње, оружана побуна, терористичко деловање, етнички и верски екстремизам, елементарне непогоде и техничко-технолошке несреће, високотехнолошки криминал и угрожавање информационо-комуникационих система.

Оружана агресија на Републику Србију у наредном периоду не може се искључити. Отклањању ове претње знатно ће доприносити политика одбране Републике Србије заснована на војној неутралности и активном ангажовању на изградњи и очувању мира и стабилности у свету. Наставак евроинтеграционих процеса и унапређење сарадње Републике Србије са државама региона, као и са најутицајнијим државама света, посебно у области безбедности и одбране, доприносе смањењу могућности да на Републику Србију буде извршена оружана агресија.

Противправно једнострано проглашена независност територије коју административно обухвата Аутономна Покрајина Косово и Метохија у супротности је са Уставом Републике Србије и Резолуцијом Савета безбедности Уједињених нација 1244 и неприхватљива је за Републику Србију. Овим проглашењем угрожени су национални и одбрамбени интереси Републике Србије. Признавање независности територије коју административно обухвата Аутономна Покрајина Косово и Метохија од стране држава у непосредном окружењу Републике Србије, као и других држава, не доприноси јачању поверења и стабилизацији стања безбедности. Ситуација у Покрајини, као и друга отворена питања из дијалога Београда и Приштине представљају највећи политичко-безбедносни изазов Републике Србије. Једнострани акти Приштине, укључујући и покушаје остваривања чланства у међународним организацијама и захтеве за смањење и укидање међународног присуства на КиМ, неспровођење договорених обавеза из дијалога Београда и Приштине, организовани криминал и тероризам, трансформација наоружаних формација које се називају „Косовске снаге безбедности” у оружане снаге, као и погоршање безбедносне ситуације у Покрајини, представљају безбедносне претње за Републику Србију.

Сепаратистичке тежње, посебно заступљене код појединих националистичких и верских екстремистичких група, као и интересних организација, представљају извор сталног безбедносног ризика и директну претњу територијалној целовитости Републике Србије. Оне су у потпуности испољене на територији Аутономне Покрајине Косово и Метохија, изражене су на југу Србије, са посебним интензитетом испољавања у активностима локалних политичких, верских и културних субјеката, који

неаргументованим димензионарањем проблема мањинских и људских права у Републици Србији подстичу сепаратистичке тежње, док у осталим деловима земље, са аспекта безбедности и одбране, немају значајнији карактер.

Безбедност Републике Србије, у домену одбране, може да буде угрожена и *оружаном побуном*, као специфичним обликом оружаног насиља чији је циљ остваривање интереса неуставним и насилним путем. Посебну претњу представља оружана побуна која је заснована на сепаратистичким тежњама с циљем насилне промене међународно признатих граница. Присуство сепаратистичких тежњи у појединим деловима Републике Србије, настојања екстремиста у региону да обједине територије на којима демографски доминирају, сарадња екстремистичких и криминалних група које делују на њеној територији, као и на територијама појединих држава региона, указују на то да се угрожавање безбедности и одбране Републике Србије оружаном побуном дугорочно не може искључити.

Асиметричност претње тероризма и његова повезаност са организованим криминалом имплицирају могућност извођења терористичких аката на територији Републике Србије, првенствено ради остваривања политичких циљева. Осим непосредног испољавања тероризма, безбедност и одбрана Републике Србије могу бити угрожени *терористичким деловањем* и коришћењем њене територије за транзит, припрему и извођење терористичких акција у другим земљама.

Етнички и верски екстремизам може се појавити са различитим интензитетом и последицама, са могућношћу испољавања од стране појединаца или организација са територије Републике Србије, као и територија других држава. Тај облик угрожавања безбедности, уз подршку истомишљеника са територија других земаља, истовремено је и генератор сепаратистичких тежњи.

Елементарне непогоде, техничко-технолошке несреће, као и *радиолошка, хемијска и биолошка контаминација* настала као последица ратних дејстава и техничко-технолошких несрећа представљају сталну безбедносну претњу за Републику Србију, њено становништво, материјална добра и животну средину. Негативне последице ових појава могу да захвате и угрозе територије суседних држава, а могу се, исто тако, са територија суседних држава проширити на Републику Србију и угрозити њену територију и становништво.

Развој савремених информационих технологија, као значајан чинилац системског уређења државе, доприноси стварању повољних околности за криминално деловање појединаца и група. *Високотехнолошки криминал и угрожавање информационо-комуникационих система* могу се негативно одразити на функционисање елемената система одбране. Због тога је неопходно континуирано развијати технолошку и процедуралну заштиту елемената система одбране на свим нивоима организовања.

Безбедност Републике Србије и њене одбрамбене способности угрожавају и други ризици и претње, са различитом вероватноћом препознавања и испољавања, првенствено: транзициони проблеми, обавештајна делатност, корупција, организовани криминал, масовне ирегуларне миграције, проблеми демографског развоја, као и злоупотреба научних достигнућа у областима генетског инжењеринга, медицине, метеорологије и другим областима. Одговор на те врсте угрожавања безбедности треба тражити у

изградњи способности надлежних државних органа, као и у интензивирању сарадње на регионалном и међународном нивоу.

Садржај, обим и вероватноћа испољавања изазова, ризика и претњи одбрани Републике Србије непосредно утичу на утврђивање политике одбране и изградњу способности система одбране за заштиту одбрамбених интереса.

НАЦРТ

3. ОДБРАМБЕНИ ИНТЕРЕСИ

Одбрамбени интереси Републике Србије засновани су на њеним националним интересима. Њихово остваривање у функцији је остваривања и заштите националних интереса.

Одбрамбени интереси Републике Србије јесу: заштита суверености, независности и територијалне целовитости; заштита безбедности државе и њених грађана; очување мира и безбедности у региону и свету; унапређење националне безбедности и одбране кроз процес европских интеграција; војна неутралност и сарадња и партнерство са државама и међународним организацијама у области безбедности и одбране.

Заштита суверености, независности и територијалне целовитости основна је претпоставка опстанка Републике Србије као државе. Остваривањем тог одбрамбеног интереса омогућава се независно вршење законодавне, извршне и судске власти на њеној целокупној територији, очување целовитости територије и безбедност становништва. Заштита суверености, независности и територијалне целовитости темељи се на Уставу Републике Србије, националним интересима и међународном праву, а значајан предуслов јесте снажан систем одбране.

Заштитом безбедности Републике Србије и њених грађана стварају се услови за несметано функционисање државних институција, квалитетан живот и рад грађана, непрекидан развој свих делова друштва, те за рационалну употребу расположивих ресурса. Остваривањем тог одбрамбеног интереса обезбеђује се заштита државе, грађана и имовине од свих облика угрожавања и унапређење привреде, изградња поверења и сарадње, те грађанске одговорности.

Очување мира и безбедности у региону и свету значајно је за безбедност и стабилност Републике Србије и њен укупан развој. Тиме се омогућава развој свих делова друштва, изградња поверења и сарадње између држава, народа и грађана, те унапређење безбедности дијаспоре и Срба у иностранству. Учешће снага одбране Републике Србије у очувању мира и безбедности у региону и свету доприноси унапређењу њихових укупних способности и капацитета, безбедности Републике Србије, те њеном међународном положају.

Унапређење националне безбедности и одбране кроз процес европских интеграција доприноси развоју одбрамбених способности и капацитета, као и изградњи поверења и интензивирању сарадње Републике Србије са државама чланицама Европске уније.

Војна неутралност јесте одбрамбени интерес Републике Србије који је произашао из њених националних вредности и интереса и међународног положаја. Војном неутралношћу Република Србија исказује своје опредељење да не приступа војно-политичким савезима, што не искључује сарадњу у области одбране. Тиме се стварају услови за јачање способности и капацитета система одбране и унапређење укупне безбедности Републике Србије и њених грађана.

Сарадњом и партнерством са другим државама и међународним организацијама у области безбедности и одбране изграђује се међусобно поверење, развијају се способности система одбране и унапређује укупна безбедност. Такође, остваривањем тог интереса стварају се услови за сарадњу и у другим областима значајним за Републику Србију.

Угрожавање одбрамбених интереса сматра се и угрожавањем безбедности Републике Србије. Сврха постојања система одбране јесте заштита одбрамбених и националних интереса Републике Србије.

НАЦРТ

4. ПОЛИТИКА ОДБРАНЕ

Политика одбране, као део политике националне безбедности Републике Србије, представља скуп опредељења, начела и ставова којима се усмерава одлучивање и деловање у Републици Србији ради заштите и остварења одбрамбених интереса. Политика одбране спроводи се предузимањем усклађених мера у различитим областима друштвеног живота значајним за одбрану Републике Србије.

Политика одбране усмерена је на стварање одговарајућих унутрашњих и спољних, политичких, економских, социјалних, безбедносних, војних и других услова за заштиту и остварење одбрамбених интереса Републике Србије.

Основна опредељења, начела и ставови политике одбране, односно мере чијим предузимањем се спроводи политика одбране исказани су према одбрамбеним интересима Републике Србије на које се непосредно односе.

4.1. Заштита суверености, независности и територијалне целовитости

Ради заштите суверености, независности и територијалне целовитости Република Србија оствариће следеће циљеве:

- ефикасно управљање системом одбране;
- правовремено откривање и превенција изазова, ризика и претњи безбедности;
- одвраћање од оружаног угрожавања и ефикасна војна одбрана;
- ефикасна цивилна одбрана;
- сарадња са КФОР-ом у Аутономној Покрајини Косово и Метохија у складу са Резолуцијом Савета безбедности Уједињених нација 1244.

Ефикасно управљање системом одбране представља предуслов за заштиту суверености, независности и територијалне целовитости Републике Србије. С тим у вези, унапредиће се нормативно-правни, организациони и други услови ради јединственог управљања, командовања и руковођења снагама одбране у миру, ванредном стању и рату. Успоставиће се интегрисани телекомуникационо-информациони систем ради подршке процесу управљања, командовања и руковођења снагама одбране.

Ради ефикасног управљања системом одбране унапредиће се координација и сарадња свих субјеката система одбране. Такође, унапредиће се способности и капацитети за непрекидно праћење ситуације и доношење правовремених одлука значајних за одбрану Републике Србије. Припремама за одбрану посветиће се нарочита пажња, са тежиштем на повећању нивоа одговорности свих субјеката одбране.

Правовремено откривање и превенција изазова, ризика и претњи безбедности има посебну важност за заштиту суверености, независности и територијалне целовитости Републике Србије. Ради правовременог откривања и превенције изазова, ризика и претњи безбедности Републике Србије унапредиће се способности и капацитети безбедносно-обавештајног система. Посебна пажња посветиће се унапређењу сарадње свих надлежних државних органа. Такође, успоставиће се јединствен систем раног упозоравања.

У откривању и превенцији изазова, ризика и претњи безбедности Република Србија сарађиваће са другим државама и међународним организацијама. Такође, Република Србија опредељена је да активно учествује у раду регионалних и других међународних

организација у области безбедности и одбране, са тежиштем на правовременом реаговању на покушаје доношења одлука које би негативно утицале на њену безбедност и угрозиле њен суверенитет, независност и територијални интегритет.

Одвраћање од оружаног угрожавања и ефикасна војна одбрана Републике Србије од кључног су значаја за заштиту њене суверености, независности и територијалне целовитости. С тим у вези, одржаваће се и унапређивати способности и капацитети Војске Србије и других снага одбране.

Одржавањем потребног нивоа способности Војске Србије и њиховим унапређењем обезбедиће се прилагођеност система одбране променама безбедносног окружења и променама изазова, ризика и претњи безбедности Републике Србије. Развој система одбране засниваће се на потребама и могућностима Републике Србије, а спроводиће се на основу планова и програма развоја. Војска Србије основна је снага и носилац војне одбране Републике Србије. С тим у вези, Војска Србија развијаће широк спектар способности за извођење различитих операција и задатака ради одговора на асиметричне и хибридне претње.

Посебна пажња биће посвећена спровођењу непрекидних и свеобухватних припрема за војну одбрану, као и унапређењу координације свих субјеката система одбране. Разрадом и применом концепта тоталне одбране створиће се услови за интегрално и правовремено ангажовање свих субјеката система одбране.

Надлежни државни органи непрекидно ће прикупљати, анализирати и процењивати податке и информације о потенцијалним и реалним опасностима, активностима, плановима и намерама субјеката који могу да угрозе сувереност, независност и територијалну целовитост Републике Србије. Такође, унапредиће се способности и капацитети надлежних државних органа за доношење правовремених одлука значајних за војну одбрану Републике Србије.

Активном билатералном сарадњом, учешћем у раду међународних организација и транспарентношћу у пословима одбране, Република Србија унапредиће поверење и међусобно разумевање, те пријатељске и партнерске односе и сарадњу са другим државама и међународним организацијама.

Ефикасна цивилна одбрана доприноси заштити суверености, независности и територијалне целовитости Републике Србије. Нормативно-правним уређењем цивилне одбране, у складу са концептом тоталне одбране, прецизираће се надлежности, повећати одговорност и унапредити оспособљеност субјеката система одбране у домену цивилне одбране.

Република Србија унапредиће припреме за цивилну одбрану. Посебну пажњу посветиће изградњи организационих капацитета за јединствено управљање цивилном одбраном, те организационих и кадровских капацитета за оспособљавање свих субјеката система одбране.

Република Србија опредељена је за сарадњу са другим државама и међународним организацијама у ванредним ситуацијама.

Сарадња са КФОР-ом у Аутономној Покрајини Косово и Метохија у складу са Резолуцијом Савета безбедности Уједињених нација 1244 има посебан значај за

Републику Србију. С тим у вези, опредељена је да настави комуникацију, сарадњу и реализацију заједничких активности са КФОР-ом, учешће у тимовима одговорним за имплементацију Војнотехничког споразума, као и остале видове сарадње са КФОР-ом.

Ради осигурања стабилности и безбедности, као и наставка политичког дијалога са привременим институцијама самоуправе у Приштини, Република Србија залагаће се за несмањено присуство КФОР-а, као гаранта имплементације Бриселског споразума, безбедности српског и осталог неалбанског становништва и заштите српске историјске и културне баштине. Такође, предузимаће се мере ради спречавања трансформације наоружаних формација које се називају „Косовске снаге безбедности” у оружане снаге.

Ради заштите суверености, независности и територијалне целовитости Република Србија водиће проактивну и јасно профилисану спољну политику и, у том смислу, одлучна је да, у складу са Повељом Уједињених нација и основним принципима међународног права, употреби дипломатска, правна и друга средства. Ове активности обухватају и низ мера усмерених ка спречавању афирмације и промоције једнострано проглашене независности дела територије Републике Србије коју административно обухвата Аутономну Покрајину Косово и Метохија од стране привремених институција самоуправе у Приштини.

4.2. Заштита безбедности Републике Србије и њених грађана

Заштита безбедности Републике Србије и њених грађана оствариће се реализовањем следећих циљева:

- ефикасна контрола државне границе;
- ефикасна заштита и спасавање становништва у миру, ванредном стању и рату;
- унапређена сајбер безбедност;
- осигурање безбедности објеката критичне инфраструктуре;
- ефикасно управљање кризама.

Ефикасна контрола државне границе представља један од основних предуслова за заштиту безбедности Републике Србије и њених грађана. Ради унапређења способности и капацитета за контролу државне границе непрекидно ће се предузимати мере ради оспособљавања и опремања савременом опремом граничне полиције и других државних органа који обављају послове и задатке на државној граници.

Узимајући у обзир актуелне изазове, ризике и претње безбедности, унапредиће се способности Војске Србије за учешће у контроли државне границе. Такође, унапредиће се способности за заједничко ангажовање полицијских и војних снага у обезбеђењу државне границе.

Ради доприноса борби против међународног тероризма и транснационалног криминала унапредиће се способности и капацитети свих надлежних државних органа за прикупљање, анализу, процену, заштиту и размену података и информација о међународном тероризму и миграцијама. Опредељење Републике Србије јесте да унапреди сарадњу у заштити граница.

Ефикасна заштита и спасавање становништва у миру, ванредном стању и рату има посебну важност за безбедност Републике Србије и њених грађана. С тим у вези, ажурираће се процене угрожености од елементарних непогода и других несрећа, као и

планови заштите и спасавања у миру, ванредном стању и рату на свим нивоима. Унапредиће се способности и капацитети ватрогасно-спасилачких јединица и јединица цивилне заштите.

Ради превенције, правовременог и делотворног одговора на ванредне ситуације обезбедиће се функционална интеграција служби од интереса за заштиту и спасавање и управљање ванредним ситуацијама и изградња система за јавно узбуњивање на територији Републике Србије. Предузеће се мере ради непрекидног оспособљавања штабова за ванредне ситуације и становништва за обављање послова заштите и спасавања.

Република Србија наставиће активну сарадњу са међународним организацијама у области заштите и спасавања становништва.

Унапређена сајбер безбедност је од посебног значаја за заштиту безбедности Републике Србије и њених грађана. Унапредиће се способности и капацитети за координацију послова усмерених на достизање сајбер безбедности и заштиту од безбедносних ризика у информационо-комуникационим системима. С тим у вези, формулисаће се јасна и кохерентна политика, а ради повећања отпорности информационо-комуникационих система на инциденте успоставиће се мрежа надлежних субјеката за борбу против сајбер дејстава и криминала и унапредити сарадња јавног и приватног сектора у области сајбер безбедности.

Осигурање безбедности објеката критичне инфраструктуре има примаран значај за заштиту безбедности Републике Србије и њених грађана. С тим у вези, одређивање и заштита објеката критичне инфраструктуре биће нормативно-правно уређена и усклађена са регулативом Европске уније. Такође, посебна пажња биће посвећена потпуном спровођењу нормативно-правних решења.

Ради осигурања безбедности објеката критичне инфраструктуре непрекидно ће се предузимати све превентивне мере, а посебно са аспекта њихове заштите од пожара, експлозија и терористичких напада. Успоставиће се интегрисани информациони систем за безбедносни надзор објеката критичне инфраструктуре.

Ефикасно управљање кризама значајно је питање за безбедност Републике Србије и њених грађана. Ради обезбеђења ефикасног управљања кризама унапредиће се способности и капацитети штабова за ванредне ситуације. Поред тога, обезбедиће се ефикасно и координирано реаговање свих хитних служби, успостављањем јединственог система обавештавања.

Оспособљавањем грађана унапредиће се њихова способност за правилно реаговање у ванредним ситуацијама, ванредном стању и рату, ради смањења нивоа ризика од губитка људских живота и настанка материјалне штете.

Република Србија опредељена је да активно учествује у међународним активностима за превенцију криза изазваних елементарним непогодама и отклањање проузрокованих штета у региону и свету.

4.3. Очување мира и безбедности у региону и свету

Очување мира и безбедности у региону и свету, као одбрамбени интерес Републике Србије, оствариће се реализовањем следећих циљева:

- учешће у мултинационалним операцијама и мисијама под окриљем Уједињених нација, Европске уније и ОЕБС-а;
- контрола наоружања и борба против пролиферације;
- помоћ и посредовање у мирном решавању међународних криза и сукоба.

Учешћем у мултинационалним операцијама и мисијама под окриљем Уједињених нација, Европске уније и ОЕБС-а Република Србија даће допринос очувању мира и безбедности, како у региону, тако и у свету. С тим у вези, наставиће се ангажовање Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама и мисијама ван граница Републике Србије и унапредиће се њихове способности и капацитети за учешће.

Праћењем стања обезбедиће се правовремена сазнања о могућностима угрожавања припадника Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама и мисијама.

Опредељење Републике Србије јесте да активно учествује у акцијама заштите и спасавања у оквиру међународне помоћи другим државама.

Контрола наоружања и борба против пролиферације има посебну важност за очување мира и безбедности у региону и свету. С тим у вези, унапредиће се нормативни и институционални оквир и капацитети у складу са нормама Европске уније, као и интересорна сарадња у области контроле наоружања и борбе против пролиферације.

Наставиће се са доследним спровођењем Споразума о подрегионалној контроли наоружања, као и применом свих ратификованих међународних уговора. Република Србија наставиће да активно учествује у раду међународних тела која се баве контролом наоружања и борбом против пролиферације. Такође, опредељена је за приступање и регулисање статуса у међународним извозним контролним аранжманима, ради унапређења контроле промета наоружања, војне опреме и робе двоструке намене у складу са новим технолошким достигнућима и нормативима Европске уније у тим областима.

Република Србија унапредиће свој међународни углед и сопствене институционалне и законодавне оквире применом међународних стандарда и најбољих пракси у борби против пролиферације оружја за масовно уништавање, лаког и стрељачког наоружања, те другог наоружања предвиђеног ратификованим међународним конвенцијама и уговорима.

Помоћ и посредовање у мирном решавању међународних криза и сукоба саставни је део активне и мирољубиве спољне политике и значајно доприноси очувању мира и безбедности у региону и свету. Република Србија опредељена је да ангажује расположиве капацитете ради мирног решавања међународних криза и сукоба. Основни принципи ангажовања биће поштовање међународног права, унапређење међусобног поверења и транспарентности у заједничком интересу сукобљених страна.

Биће настављено унапређивање нормативно-правног и институционалног оквира ради спречавања учешћа грађана Републике Србије у оружаним сукобима у свету, са тежиштем на сузбијању свих облика екстремизма.

Стабилност и мир у региону од приоритетног су значаја јер стварају услове за економски, социјални и културни напредак региона. С тим у вези, Република Србија ће настојати да буде одговоран партнер у суочавању са безбедносним претњама које су недељиве.

4.4. Унапређење националне безбедности и одбране кроз процес европских интеграција

Унапређење националне безбедности и одбране кроз процес европских интеграција јесте одбрамбени интерес Републике Србије који се остварује достизањем следећих циљева:

- јачање кооперативне безбедности са Европском унијом;
- учешће Републике Србије у активностима ЗБОП-а;
- достизање потребног нивоа способности за учешће у цивилним мисијама ЗБОП-а;
- унапређена научноистраживачка и војноекономска сарадња са Европском унијом.

Јачање кооперативне безбедности са Европском унијом у функцији је унапређења националне безбедности и одбране. Интеграцијом у Европску унију Република Србија постаје део шире заједнице и безбедносног простора заснованог на међусобној помоћи и солидарности у складу са одредбама Уговора о Европској унији и Уговора о функционисању Европске уније (Лисабонског уговора). Посебна пажња биће посвећена јачању индивидуалне безбедности и промоцији регионалне стабилности.

Република Србија опредељена је да одржава безбедносне и одбрамбене консултације са Европском унијом о питањима од заједничког интереса, уз могућност заједничког деловања у оквиру Заједничке безбедносне и одбрамбене политике, које би било засновано на заједничким европским вредностима.

Учешће Републике Србије у активностима ЗБОП-а од посебног је значаја за унапређење њене националне безбедности и одбране. Република Србија наставиће да учествује у војним операцијама и цивилним мисијама Европске уније и интензивираће учешће у органима и интегрисаним структурама ЗБОП-а, што ће позитивно утицати на изградњу способности Војске Србије и других снага одбране и потврдити спремност Републике Србије да дели одговорност за мир и безбедност.

За унапређење националне безбедности и одбране кроз процес европских интеграција од нарочитог је значаја учешће Републике Србије у концепту борбених група Европске уније. У том смислу, наставиће се планирање, припреме и операционализација учешћа Војске Србије и других снага одбране у борбеним групама Европске уније.

Учешћем у концепту борбених група Европске уније Република Србија додатно потврђује своју проевропску оријентацију и опредељење за мир и безбедност на глобалном и регионалном плану. Такво ангажовање допринеће и унапређењу способности и капацитета Војске Србије и других снага одбране, тежишно кроз учешће у заједничким војним вежбама. Имајући у виду да у овом концепту учествују и војно неутралне чланице Европске уније, као и друге државе које нису чланице ни Европске уније ни НАТО-а, војна неутралност Републике Србије није препрека њеном даљем укључивању.

Достизање потребног нивоа способности за учешће у цивилним мисијама ЗБОП-а доприноси тежњи Републике Србије да јача капацитете за свеобухватан приступ у решавању конфликта. Унапредиће се нормативно-правни и институционални оквир за учешће у цивилним мисијама Европске уније, као и проширење досадашњег ангажовања Војске Србије и других снага одбране.

Ангажовање цивилних експерата Републике Србије у цивилним мисијама ЗБОП-а биће усмерено на послове превенције конфликта, подршку обнављању институција и постконфликтној стабилизацији, реформу сектора безбедности, успостављање и јачање владавине права, заштиту људских права, медијације, подршку економској обнови и друге аспекте ангажовања у цивилним мисијама.

Такође, утврдиће се потребан ниво способности и капацитета за учешће у цивилним мисијама Европске уније, а ради креирања и вођења базе података о експертима, избора одговарајућих цивилних кадрова, утврђивања потреба за обуком и реализовања обуке цивилних кадрова за упућивање у цивилне мисије Европске уније.

Унапређена научноистраживачка и војноекономска сарадња са Европском унијом биће достигнута реализацијом активности са научноистраживачким институцијама и државама чланицама Европске уније у научноистраживачким областима значајним за одбрану, а ради унапређења способности и капацитета одбрамбене индустрије и истраживачких потенцијала домаћих института.

Унапређењем програмске и пројектне сарадње са Европском одбрамбеном агенцијом омогућиће се технолошка модернизација Војске Србије и других снага одбране. Успоставиће се механизми и процедуре за укључење научноистраживачких институција из састава система одбране у међународне научноистраживачке конзорцијуме.

Такође, унапредиће се војноекономска сарадња са државама чланицама Европске уније проширивањем области и повећањем обима сарадње која је значајна за одбрану Републике Србије.

4.5. Војна неутралност Републике Србије

Војна неутралност је одбрамбени интерес Републике Србије који ће се остваривати реализацијом следећих циљева:

- неприступање војно-политичким савезима;
- интегрално ангажовање субјеката одбране и одбрамбених потенцијала;
- стварање услова за одбрану ослоном на сопствене снаге и потенцијале.

Неприступањем војно-политичким савезима спроводи се одлука Народне скупштине о војној неутралности, која ће се остваривати и кроз промоцију садржајне и свеобухватне политике сарадње у области одбране ради јачања способности и капацитета Републике Србије за одбрану земље.

Отуда, војна неутралност Републике Србије није препрека за њену сарадњу са другим државама и војно-политичким савезима. С тим у вези, Република Србија ће развијати и унапређивати односе са тим државама и савезима, у складу са сопственим интересима, а ради јачања глобалне, регионалне и националне безбедности.

Република Србија намерава да у заједничком интересу унапређује политички дијалог и практичну сарадњу са НАТО. На регионалном нивоу, сарадња са НАТО у оквиру програма Партнерство за мир доприноси билатералним односима са државама региона које су чланице овог савеза или кандидати за чланство, а ради очувања регионалног мира и унапређења стабилности.

Опредељење Републике Србије јесте да сарађује са Организацијом Уговора о колективној безбедности (ОДКБ), као и са њеним државама чланицама. Такође, залаже се за мир и решавање спорова без употребе силе, као и да расположивим правним и другим средствима штити своју војну неутралност.

Интегрално ангажовање субјеката одбране и одбрамбених потенцијала јесте циљ чијим остварењем се подржава војна неутралност, као одбрамбени интерес Републике Србије. Ради остварења тог циља извршиће се нормативно-правна и организациона доградња управљања системом одбране, те разрада и примена модела интегралног ангажовања субјеката система одбране.

Извршиће се доградња нормативно-правне регулативе која се односи на цивилну одбрану, као дела одбране Републике Србије. Посебна пажња биће посвећена оспособљавању становништва за одбрану, те разради механизма координације субјеката система одбране.

Ради стварања услова за интегрално ангажовање субјеката система одбране и одбрамбених потенцијала обезбедиће се стална ажурност основних докумената планирања употребе снага, у складу са законом.

Од посебног значаја биће и јачање патриотизма и вољности за одбрану и заштиту отаџбине у миру, ванредном стању и рату, у складу са сопственом традицијом и достигнутим цивилизацијским вредностима, кроз образовање, медијске садржаје, неговање традиције и активности чији је циљ јачање друштвеног јединства, осећања националног идентитета, истицање вредности слободе и мира, као и одговорности за њихово очување.

Стварање услова за одбрану ослоњем на сопствене снаге и потенцијале реализоваће се посвећивањем посебне пажње планирању развоја система одбране и спровођењу планова и програма развоја.

Оперативне способности Војске Србије и других снага одбране биће одржаване на захтеваном нивоу. Такође, обезбедиће се и одржавати потребан ниво попуне робних и ратних материјалних резерви.

Од посебног значаја за одбрану, која се ослања на сопствене снаге и потенцијале, биће даљи развој одбрамбене индустрије, те непрекидно стварање услова за функционисање привреде и друштва у ванредном стању и рату. Економским развојем Републике Србије створиће се услови за значајније улагање у развој система одбране и модернизацију Војске Србије и других снага одбране.

4.6. Сарадња и партнерство са државама и међународним организацијама у области безбедности и одбране

Сарадња и партнерство са државама и међународним организацијама у области безбедности и одбране је одбрамбени интерес Републике Србије који се остварује достизањем следећих циљева:

- јачање регионалне сарадње у области безбедности и одбране;
- развој партнерских односа и сарадње са међународним организацијама;
- развој партнерских односа и сарадње са другим државама.

Јачањем регионалне сарадње у области безбедности и одбране Република Србија исказује своје опредељење да активно учествује у регионалним иницијативама за сарадњу у области безбедности и одбране ради изградње међусобног поверења и унапређења безбедности у региону, поштујући суседску политику Европске уније.

Република Србија опредељена је за јачање институционалног оквира за реаговање у случају угрожавања регионалне стабилности, реализацију заједничких вежби и пројеката значајних за унапређење одбрамбених способности, као и за унапређење билатералне и регионалне сарадње ради отклањања заједничких изазова, ризика и претњи безбедности.

Сарадња Републике Србије са НАТО допринеће унапређењу билатералних односа са државама региона које су чланице или кандидати за чланство у НАТО, а ради очувања мира и унапређења стабилности у региону. Такође, ради унапређења безбедности, Република Србија залаже се за несмањено присуство КФОР-а у Аутономној Покрајини Косово и Метохија.

Развој партнерских односа и сарадње са међународним организацијама примарно ће се остваривати кроз даље унапређење односа и сарадње са Организацијом уједињених нација, Европском унијом, Организацијом за европску безбедност и сарадњу и другим међународним организацијама. Република Србија остаје опредељена за наставак учешћа у мултинационалним операцијама и мисијама под окриљем Организације уједињених нација, Европске уније и Организације за европску безбедност и сарадњу.

У складу са својим интересима, Република Србија посвећена је унапређењу партнерских односа са НАТО у оквиру програма Партнерство за мир. Такође, и даље ће се унапређивати сарадња са Организацијом Уговора о колективној безбедности (ОДКБ).

Република Србија наставиће да развија односе са државама чланицама Покрета несврстаних земаља, у складу са заједничким безбедносним и одбрамбеним интересима.

Од посебне важности је унапређење сарадње са Европском унијом, нарочито у области контроле миграција, а ради унапређења укупне безбедности Републике Србије.

Развој партнерских односа и сарадње са другим државама, посвећеност Републике Србије изградњи поверења, међусобној помоћи и сарадњи у области безбедности и одбране, у складу са заједничким интересима, позитивно утиче на њену безбедност.

Од нарочитог значаја за Републику Србију јесте унапређење билатералне сарадње у области одбране са најмоћнијим и најутицајнијим државама у свету, традиционалним пријатељским и партнерским државама, те државама које могу да допринесу развоју њених одбрамбених способности.

5. СТРАТЕГИЈСКИ КОНЦЕПТ ОДБРАНЕ

Стратегијски концепт одбране изражава опредељење Републике Србије за начин ангажовања система одбране ради заштите и остваривања одбрамбених интереса. Заснива се на моделу тоталне одбране, као свеобухватном одговору система одбране на изазове, ризике и претње безбедности значајне за одбрану Републике Србије. Првенствено се изводи ослоном на сопствене снаге и потенцијале.

Тотална одбрана обухвата војну и цивилну одбрану, а планира се, организује и спроводи у миру, ванредном стању и рату.

Војна одбрана, као део одбране Републике Србије, усмерена је на припреме за одбрану и одбрану Републике Србије употребом Војске Србије и других наоружаних снага одбране. Војска Србије обједињава све учеснике у борбеним операцијама и командује свим снагама које изводе борбена дејства у ванредном стању и рату.

Цивилна одбрана је део одбране Републике Србије усмерен на припреме за одбрану и одбрану Републике Србије невојним средствима. Реализује се у миру, ванредном стању и рату кроз скуп мера и активности са циљем обезбеђивања успешног функционисања државних органа, органа аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе, привредних друштава и других правних лица; стварања услова за живот и рад грађана; задовољења потреба снага одбране; планирања и спровођења планова обуке грађана за одбрану земље; координације послова заштите и спасавања; извршавања војне, радне и материјалне обавезе, као и мобилизације.

Стратегијски концепт одбране представља основу за пројектовање и развој система одбране Републике Србије.

6. СИСТЕМ ОДБРАНЕ

Одбрана Републике Србије остварује се: организовањем, припремањем и ангажовањем субјеката одбране за извршавање задатака у миру, ванредном стању и рату; употребом Војске Србије и других снага одбране у миру, ванредном стању и рату, до коначног отклањања или престанка опасности по земљу; предузимањем мера и активности на заштити и спасавању људи, материјалних добара и животне средине у миру, ванредном стању и рату, као и учешћем у мултинационалним операцијама.

Систем одбране Републике Србије је део система националне безбедности који представља јединствену, нормативно, структурно и функционално уређену целину, чији је циљ остваривање одбрамбених интереса Републике Србије.

Одбрана се реализује кроз војну и цивилну одбрану. Стратегијом одбране утврђују се структура, управљање и начела функционисања система одбране.

6.1. Структура система одбране

Систем одбране састоји се од управљачког и извршног дела. Њиме управљају највиши носиоци законодавне и извршне власти, у складу са Уставом, општеприхваћеним правилима међународног права и потврђеним међународним уговорима, законом и другим прописима.

Извршни део система одбране превентивним деловањем, ефикасном употребом снага и отклањањем последица угрожавања безбедности, обезбеђује заштиту и остваривање одбрамбених интереса. Структура извршног дела система одбране прилагођава се природи изазова, ризика и претњи.

6.2. Управљачки део система одбране

Органи законодавне и извршне власти Републике Србије, у оквиру својих надлежности и одговорности прописаних Уставом и законом, управљају системом одбране и обезбеђују претпоставке за његово стабилно функционисање и употребу Војске Србије и других снага одбране у миру, ванредном стању и рату, ради заштите и остварења одбрамбених интереса.

Народна скупштина одлучује о рату и миру и проглашава ратно и ванредно стање; остварује демократску и цивилну контролу Војске Србије, као и других снага одбране; обезбеђује финансијске, нормативно-правне и друге претпоставке за функционисање и развој система одбране; обавља и друге послове у складу са Уставом и законом.

Председник Републике, у складу са законом, командује Војском Србије усваја Доктрину Војске Србије и усваја и наређује спровођење Плана одбране; даје сагласност на нацрт основних докумената планирања развоја и доноси смернице за изградњу оперативне и функционалне способности Војске Србије; обавља и друге послове у складу са Уставом и законом.

Влада утврђује и води политику одбране; усваја или предлаже Народној скупштини стратегијска документа и документа планирања развоја и употребе система одбране; предлаже спровођење мера за обезбеђење финансијских, нормативно-правних и других

претпоставки за функционисање и развој система одбране; обавља и друге послове у складу са Уставом и законом.

Министарство одбране, у оквиру свог делокруга, предлаже и спроводи политику одбране; извршава законе и међународне уговоре, општа акта Народне скупштине, Владе и акта председника Републике из области одбране; израђује и предлаже на усвајање нацрте закона у области одбране, као и стратегијска документа и документа планирања развоја система одбране и употребе Војске Србије; уређује организацију и систем обуке и управља људским, материјалним и финансијским ресурсима за потребе система одбране. Такође, планира, координира и надзире извршавање обавеза других субјеката система одбране по питању припрема за одбрану, у складу са законом, и обавља и друге послове у складу са Уставом и законом.

Генералштаб Војске Србије је у саставу Министарства одбране и обавља послове из своје надлежности, у складу са законом, а које се односе на: израду доктринарних и планских докумената; изградњу оперативне и функционалне способности Војске Србије; организовање мера приправности; припрему аката о организацији команди, јединица и установа Војске Србије. Обавља и друге послове у складу са Уставом и законом.

Савет за националну безбедност је тело које разматра питања из области одбране и међусобне сарадње органа надлежних за одбрану, а ради стварања услова за јединствену употребу и ангажовање снага одбране у ванредном стању и рату. У случају угрожавања дела територије Републике Србије, гранични појас, граница, живот и здравље људи и животиња и материјална добра на том подручју, на предлог Савета за националну безбедност, а уз сагласност председника Републике, Влада образује полицијске и војне снаге за извршавање заједничких задатака.

Управљање цивилном одбраном спроводи се у оквиру државних органа, органа државне управе, органа аутономних покрајина, органа јединица локалне самоуправе, привредних друштава и других правних лица, у складу са законом.

6.3. Извршни део система одбране

Извршни део система одбране састоји се од Војске Србије и других снага одбране.

Војска Србије је организована оружана снага која брани Републику Србију од оружаног угрожавања и извршава друге мисије и задатке у складу са Уставом, законом и принципима међународног права који регулишу употребу силе.

Ако су угрожени део територије Републике Србије, гранични појас, граница, живот и здравље људи и животиња и материјална добра на том подручју, на заједнички предлог министра унутрашњих послова и министра одбране, а уз сагласност председника Републике, Влада образује полицијске и војне снаге за извршавање заједничких задатака. Ове снаге су потчињене старешини Војске Србије кога овласти председник Републике, на заједнички предлог министра унутрашњих послова и министра одбране.

Војска Србије обједињава све учеснике у борбеним операцијама и надлежна је за командовање свим снагама које изводе борбена дејства у ванредном стању и рату, на основу закона, а у складу с Доктрином Војске Србије.

Мисије Војске Србије су:

- одбрана Републике Србије од оружаног угрожавања споља,
- учешће у изградњи и очувању мира у региону и свету и
- подршка цивилним властима у супротстављању претњама безбедности.

Додељене мисије Војска Србије реализује извршавањем задатака.

Одбрана Републике Србије од оружаног угрожавања споља реализује се одвраћањем од оружаног угрожавања, одбраном територије и одбраном ваздушног простора.

Учешће у изградњи и очувању мира у региону и свету реализује се учешћем у међународној војној сарадњи и у мултинационалним операцијама.

Подршка цивилним властима у супротстављању претњама безбедности реализује се кроз помоћ цивилним властима у супротстављању тероризму, сепаратизму, организованом криминалу и другим облицима унутрашњег угрожавања безбедности, као и путем помоћи цивилним властима у случају природних непогода и техничко-технолошких и других несрећа.

Војска Србије обавља и друге задатке, на основу одлуке Народне скупштине.

Основе организационе структуре и бројна величина Војске Србије одређују се у зависности од процене угрожености безбедности Републике Србије, додељених мисија и задатака и расположивих ресурса.

Друге снаге одбране чине државни органи, органи аутономних покрајина, органи јединица локалне самоуправе, привредна друштва, друга правна лица, предузетници и грађани који, у складу са законом, извршавају задатке припреме за одбрану и одбране.

Основни задаци других снага одбране су:

- припреме за одбрану и одбрана Републике Србије;
- обезбеђивање успешног функционисања државних органа, органа аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе, привредних друштва и других правних лица;
- заштита и спасавање и
- обезбеђење услова за живот и рад грађана и задовољење потреба снага одбране у ванредном стању и у рату.

Припреме за одбрану и одбрана Републике Србије реализују се непрекидним спровођењем мера и активности ради изградње способности за супротстављање свим облицима угрожавања безбедности, те одлучним ангажовањем снага у заштити одбрамбених интереса Републике Србије. Подршка Војсци Србије у извршавању задатака реализује се на основу закона и Плана одбране Републике Србије.

Обезбеђивање успешног функционисања државних органа, органа аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе, привредних друштва и других правних лица реализује се кроз њихову припрему за функционисање у миру, ванредном стању и рату.

Заштита и спасавање реализује се извршавањем задатака у складу са законом. Носиоци заштите и спасавања су јединице цивилне заштите и ватрогасно-спасилачке јединице. У заштити и спасавању учествују и друге снаге заштите и спасавања.

Обезбеђење услова за живот и рад грађана и задовољење потреба снага одбране у ванредном стању и у рату постиже се стварањем услова за непрекидно снабдевање основним животним добрима и функционисање служби од јавног интереса, обезбеђивањем потребног нивоа робних резерви и ратних материјалних резерви, те извршавањем војне, радне и материјалне обавезе, у складу са законом.

Друге снаге одбране учествују у мултинационалним операцијама на основу закона, међународних и билатералних уговора и споразума, као и у складу са указаном потребом за отклањање и ублажавање последица природних, техничко-технолошких и еколошких несрећа већих размера.

6.4. Начела функционисања система одбране

Начела функционисања система одбране заснована су на основним уставним и законским одредбама, Повељи Уједињених нација, међународном праву, посебно међународном хуманитарном праву, основним правним инструментима из области људских права, као и другим подзаконским актима.

Основна начела функционисања система одбране су: уставност и законитост, јединство, непрекидност, ефективност, одрживост, превенција, поузданост, ефикасност, прилагодљивост, свеобухватност, кооперативност, интероперабилност и отвореност у раду.

Уставност и законитост. Прописи и појединачни правни акти којима је регулисано функционисање система одбране у сагласности су са уставним одредбама, а субјекти управљачког и извршног дела система одбране извршавају своје надлежности у складу са Уставом и на основу њега донетих закона.

Јединство. Систем одбране функционише као јединствена целина, у оквиру које сви његови елементи сарађују, повезују се и међусобно усклађују своје деловање ради достизања заједничког циља.

Непрекидност. Систем одбране остварује своје функције у континуитету, у миру, ванредном стању и рату, независно од околности које могу настати.

Ефективност. Функционисање система одбране усмерено је ка остваривању жељеног исхода.

Одрживост. Одржавање равнотеже процеса или стања у систему одбране у складу је са расположивим ресурсима.

Превенција. Систем одбране предвиђа и проактивно делује ради спречавања настанка изазова, ризика и претњи по одбрану Републике Србије.

Поузданост. Извесно је да ће систем одбране функционисати без значајнијих проблема у миру, ванредном стању и рату.

Ефикасност. Извршавајући своје функције, систем одбране оптимално користи ресурсе за намењену сврху.

Прилагодљивост. Систем одбране поседује способност усклађивања свог функционисања у складу са променама околности.

Свеобухватност. Систем одбране штити сувереност, независност, територијалну целовитост и безбедност Републике Србије од свих облика спољњег и унутрашњег угрожавања у миру, ванредном стању и рату.

Кооперативност. Систем одбране отворен је за међусобну сарадњу са другим субјектима на националном и међународном нивоу, у складу са потребама, а ради достизања дефинисаног циља.

Интероперабилност. У оквиру система одбране сви његови елементи поседују способност за заједнички рад, на основу јединствених стандарда. Такође, у Војсци Србије примењују се одређени стандарди који омогућавају извршавање задатака са оружаним снагама других држава.

Отвореност у раду. Информације о функционисању система одбране доступне су домаћој и међународној јавности у мери у којој то не угрожава заштиту тајних података.

Доследна примена наведених начела доприноси успешном функционисању система одбране и извршавању његових задатака.

7. СПРОВОЂЕЊЕ СТРАТЕГИЈЕ ОДБРАНЕ

Планским и ефикасним спровођењем Стратегије одбране штите се и остварују одбрамбени интереси, као трајне потребе и тежње Републике Србије и њених грађана.

У спровођењу Стратегије одбране учествују грађани, државни органи, органи аутономних покрајина, органи јединица локалне самоуправе, привредна друштва, друга правна лица, предузетници и грађани, у складу са утврђеним правима и обавезама и прописаним надлежностима. Ради ефикасног спровођења Стратегије одбране Република Србија сарађиваће са другим државама и међународним организацијама.

Ставовe, опредељења и утврђене мере политике одбране спроводи систем одбране усклађеним и јединственим деловањем свих његових делова.

Министарство надлежно за послове одбране, у сарадњи са другим деловима система одбране, израдиће акциони план за спровођење Стратегије одбране, у складу са законом. Ставови и опредељења из Стратегије одбране операционализују се изградом и усвајањем докумената јавних политика, а на основу акционог плана. Такође, ово министарство подносиће Влади годишњи извештај о реализацији акционог плана за спровођење Стратегије одбране. Са годишњим извештајем упознаје се и Савет за националну безбедност.

Влада ће континуирано пратити спровођење Стратегије одбране и, по потреби, предузимати корективне мере ради обезбеђивања заштите и остваривања одбрамбених интереса и циљева. Влада ће, у складу са законом, подносити годишњи извештај о спровођењу Стратегије одбране.

Ради спровођења Стратегије одбране обезбедиће се адекватно финансирање система одбране, у складу са потребама и могућностима Републике Србије. Основни извор финансирања биће приходи из буџета Републике Србије.

Република Србија стално ће анализирати, прилагођавати и унапређивати своје деловање у домену заштите и остварења одбрамбених интереса и циљева и супротстављања изазовима, ризицима и претњама од значаја за одбрану, у складу са променама у безбедносном окружењу.

ЗАКЉУЧАК

Стратегија одбране јесте стратешки документ у којем су исказани основни ставови, опредељења и мере које ће Република Србија предузети ради заштите и остваривања одбрамбених, а истовремено и националних интереса.

Своје одбрамбене интересе Република Србија штити и остварује у сложеном, променљивом и тешко предвидивом безбедносном окружењу које је обликовано деловањем великог броја различитих, међусобно зависних чинилаца. Стање у њеном безбедносном окружењу захтева брзо прилагођавање новонасталим променама, превентивно и проактивно деловање, као и свеобухватан одговор државе и друштва.

Утврђени одбрамбени интереси изражавају трајну потребу и тежњу Републике Србије и њених грађана. Засновани су на универзалним и националним вредностима произишлим из Устава, наслеђа српског народа и свих грађана који живе у Републици Србији.

Ради заштите и остварења одбрамбених интереса утврђена је политика одбране. Она усмерава одлучивање и деловање Републике Србије, а спроводи се предузимањем свеобухватних и усклађених мера у различитим областима друштвеног живота. Спровођењем политике одбране, поред заштите и остварења одбрамбених интереса, стварају се претпоставке за политички, економски, социјални, културни и укупни друштвени развој Републике Србије.

Заштита и остваривање одбрамбених интереса путем спровођења утврђене политике одбране основна је улога система одбране. Систем одбране је нормативно, структурно и функционално уређена целина која се састоји од управљачког и извршног дела са прецизно утврђеним надлежностима и одговорностима.

С тим у вези, надлежни државни органи стално ће пратити спровођење Стратегије одбране и предузимати потребне мере како би се обезбедило да буде усаглашена са стањем и проценама безбедносног окружења.